

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ระบบปรัชญาที่ เคนและสำคัญของตะวันออกระบบหนึ่งคือ ระบบปรัชญาจีน ในยุคก่อนการปฏิวัติวัฒนธรรม นักปรัชญาที่เรารู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดีก็คือ ขงจื๊อ คำสั่งสอนของขงจื๊อนั้นมีอิทธิพลต่อการ เมือง วัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมของชาวจีนอย่างมาก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองใหม่ เป็นระบบคอมมิวนิสต์ ปรัชญาทางการ เมืองของจีนได้เปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมาก ระบบการปกครองใหม่นี้ มีเหมา เจ๋อตง เป็นผู้นำทางการ เมืองและการปกครอง ปรัชญาการเมืองของ เหมา เจ๋อตง นั้นแตกสาขาออกมาจากปรัชญาของมาร์กซ์และ เอง เกลด์-เลนิน-สตาลิน

ปรัชญาการเมืองของ เหมา เจ๋อตง แม้จะแยกสาขามาจากปรัชญาของมาร์กซ์ และ เอง เกลด์-เลนิน-สตาลิน แต่แนวความคิดของจีนก็มีความผิดแปลกออกไปในบางประการ เรามักจะได้รับความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและจีนซึ่งต่างก็อ้างว่าได้เดินตามแนวทางของมาร์กซ์และ เอง เกลด์ ต่างฝ่ายต่างโจมตีข้อบกพร่องของกันและกัน จีนเองก็ยอมรับว่ามีความขัดแย้งทางการเมืองกับรัสเซีย

นอกจากนี้ผู้ที่ยึดถือแนวความคิดทางการเมืองของ เหมา เจ๋อตง ได้อ้างว่า ทรศนะของตนมีความแตกต่างจากแนวทางรัสเซีย และอ้างว่าทรศนะของ เหมา เจ๋อตง มีความไม่ลงรอยกับปรัชญาของขงจื๊อ จึงต้องมีการปฏิวัติวัฒนธรรมในจีนขึ้น ความขัดแย้งนี้ถ้าเราฟังแต่คำโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายเหมา เจ๋อตง เพียงฝ่ายเดียว เราก็อาจจะหลงคล้อยตามไปว่ามีความขัดแย้งกันจริง ๆ แต่ยังมีข้อที่น่าสงสัยอยู่ว่า ความขัดแย้งนั้น

๒

เป็นความขัดแย้งที่ฝ่ายเหมา เจ๋อตงสร้างขึ้นเพียงฝ่ายเดียวหรือไม่ ถ้ามีการวิเคราะห์
เนื้อแท้อย่างจริงจังแล้ว เราจะพบบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างไปจากความเข้าใจโดย
ทั่ว ๆ ไปหรือไม่ นี่คือนิยามที่จะต้องวิจัยกันให้กระจ่าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา เกี่ยวกับความคิดทางการเมืองของขงจื้อและเหมา เจ๋อตง
๒. เพื่อศึกษา เปรียบ เทียบถึงข้อขัดแย้งระหว่างความคิดของขงจื้อกับ
เหมา เจ๋อตงว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร สอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
๓. เพื่อ เป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาแนวความคิดทางการเมือง
ของนักปรัชญาจีนคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนว เหตุผลที่สำคัญหรือสมมติฐาน

ถ้าหากเราจะแบ่งประวัติศาสตร์จีนออกเป็น ๒ ช่วงใหญ่ๆ เราจะพบว่าใน
ช่วงแรกขงจื้อ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะวิถีชีวิตของชาวจีนในยุคโบราณ และเหมา เจ๋อตง
เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อชาวจีนในช่วงหลังจกมีการ เปลี่ยนแปลง ระบอบการปกครองมา เป็น
ระบอบคอมมิวนิสต์ รายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดของท่านทั้งสองดู เหมือนว่าขัดแย้ง
กันแต่ เมื่อเรามองดูโครงสร้างของรูปแบบทั้งหมดแล้ว จะพบว่าไม่ได้มีการขัดแย้งกัน
ทั้งหมดในทุกประเด็น แต่ยังมีลักษณะบางประการที่อาจจะนำมา เปรียบ เทียบความ
คล้ายคลึงกันได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้
เอกสารหลักคือ สรรนิพนธ์ของขงจื้อและเหมา เจ๋อตง และ เอกสารประกอบคืองาน
เขียนและบทวิจารณ์ที่ เขียนถึงท่านทั้งสอง

ในการ เสนอการวิจัย ใช้การ เขียนแบบพรรณนาความ (Descriptive)
ประกอบการ เปรียบ เทียบและวิจารณ์

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในความ เกี่ยวพันระหว่างจริยศาสตร์กับ
การเมืองการปกครองใน ระบบปรัชญาจีนซึ่งเป็น ระบบปรัชญาตะวันออก

๒. จะได้รับความรู้ เกี่ยวกับแนวความคิดที่เป็น เนื้อแท้ของขงจื้อและ เหมา-
เจอตง

๓. เนื่องจากปรัชญาของขงจื้อและ เหมา เจอตง เป็นที่รู้จักกันมาก และ
เป็นปรัชญาที่ เติบโตในระบบปรัชญาตะวันออก การศึกษาในเรื่องนี้จึงอาจช่วยให้เรา
เข้าใจโลกทรรศน์และชีวิตของชาวจีนที่ประเทศของ เรากำลังมีความสัมพันธ์กันอยู่
อย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

๔. การศึกษา เปรียบ เทียบนี้มีได้มีวัตถุประสงค์ที่จะหาข้อยุติในการสรุปว่า
ฝ่ายใดดีกว่าหรือถูกต้องกว่าฝ่ายใด แต่เป็นการ เปรียบ เทียบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง
ของทั้งสองฝ่าย ซึ่งอาจมีความ เกี่ยวข้องกันทั้งในแง่ เสริมและในแง่ขัดแย้ง ซึ่งอาจ
จะเป็นประโยชน์ในการนำไปวิจัยต่อไปอีก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย